

Budapestre vonatkozó ujságcikk

378.4

Szerző: ~

Cím: *Az egyetem ügye.*

Forrás: *Népszava*

Bp.

1919. II. 1.

Idő

"1919"

Személy

Az egyetem ügye.

A független tudományos közvélemény föl-zudulása és a kormány erélyes állásfoglalása következtében az egyetemi kérdés tovább fejlődik és ma azzal folytatódott, hogy az egyetemi tanács küldöttsége megjelent a köz-társaság elnökénél és ott egyebek között a *békés megegyezésről* is beszélt. A küldöttség vezetője Moravcsik Emil rektor volt, tagjai pedig Kmoskó János teológiai, Angyal Dá-vid filozófiai, Király János jogi és Krom-pacher János orvoskari dékánok.

Az egyetemi tanács ismert határozatát tar-talmazó memorandumot Moravcsik rektor nyújtotta át Károlyi elnöknek és nyomban azzal kezdte, hogy az egyetem autonómiáját „bizonyos fokon” sérelem érte. Elismerte, hogy az előbbi közoktatásügyi miniszter két tanárra nézve kikérte az egyetem véleményét, de olyan rövid határidőt szabott, úgy-mond, hogy a fölterjesztés átnyújtására már nem volt idő. A rektor ur ebben a dologban nyilván tévedett, mert az egyetem idejekorán fölterjeszthette volna véleményét, ha akarta volna. erre hetekre szóló ideje volt, de mert nem akarta, hát amerikázott, huzta-halasz-totta a dolgot. — már akkor renitensko-dott, már akkor megkezdte a renitenciát. Ki-jelentette még Moravcsik rektor, hogy ők nem akarnak külön hatalmat biztosítani ma-guknak, sőt egyenesen a békés megegyezést óhajtkák. „Célunk, hogy ne keressük azt, ami bennünket elválaszt, mert azt akarjuk, hogy az erők egyesüljenek a jelen átalakulás meg-szilárdítására.”

Károlyi elnök kijelentette, hogy érdemben nem válaszolhat, mert az intézkedés joga a miniszter és a minisztertanácsot illeti meg.

— Annyit azonban általánosságban elmond-hatok — mondotta azután —, hogy méltányolni tudom azt, hogy a tanári kar az egyetem auto-nómiája fölött gondosan őrködik, viszont a ta-

(Hely) (Idő) (Köt. v. füz.) (Oldal)

nari karnak is meg kell azonban érteni, hogy forradalmi idöket élünk és hogy a forradalom október 31-én már nem fejeződött be. *A forradalom rendszerváltó jellegű, amelynek az egész vonalon meg kell történnie.* Így tehát a tudomány és az eszmék terjesztése terén is normális idökben lehetne talán a formalitá-sokra többet adni, mint manapság. A kormány azonban, amely a forradalomból született, kénytelen volt tartani magát sok régi intéz-ményen és ezért mi vállaljuk is a felelőséget. A kormány megtalálta a módját annak, hogy az előző közoktatásügyi miniszter útirata ré-vén betartja a szabályokat és én, amikor mi-niszterelnök voltam, magam is *magamévé tettem* a kormánynak azt az álláspontját, hogy *olyan új tanárokat kell küldeni az egyetemre, akik garanciát nyújtanak, hogy az új irányzat is képviselve lesz ott.* Most nem a szörszálhaso-gatások idejét éljük, hanem olyan idöket, amik-or gyorsan kell cselekedni. Az egyetemen két-három év alatt lehet már egy olyan új ge-nerációt nevelni, amely az új szellemnek meg-felel. *Naagyon fontos, hogy olyan tanokat hí-r-dessenek az egyetemen, amelyek a gnókeres rendszerváltó tudományosan is igazolják.* Amikor tehát kijelentem, hogy méltánylom az önk elhárását, kérem, találják meg a módját annak, hogy helyreálljon a harmónia a kor-mány és az egyetem között. Ha a kormány az önk álláspontja ellenére is azon az álláspont-on lesz, hogy vegyék ki az esküt a kinevezett

új tanároktól, akkor méltóztatnék ennek eleget tenni.

A küldöttség ezután Berinkegy miniszter-elnököt kereste föl, akivel hosszabb ideig tartó tanácskozást folytatott. Ezen a ta-nácskozáson a miniszterelnöknek volt alkalma megismertetni a kormány álláspont-ját az egyetem renitenciája ügyében.

A küldöttség tudomásul vehette, hogy a közoktatásügyi miniszter és vele együtt az egész kormány a tanácsnak arról a kérésé-ről, hogy az új tanárok kinevezését vonják vissza, *még csak tárgyalni sem hajlandó.* Elég világosan megérthette a küldöttség,

hogy az egyetemi tanácsnak kötelessége a ki-nevezéseket tudomásul venni, kötelessége az új tanárok esküjét *haladéktalanul* kivenni, őket állásukban elhelyezni és mindama jo-gokkal fölruházni, amelyek őket megilletik. Amennyiben az egyetemi tanács folytatná renitenciáját és nem tenne eleget a kineve-zésekkel járó kötelességeinek, *a kormány el-van határozva arra, hogy a legelősebb rend-szabályokat alkalmaz az egyetemmel szem-ben.* Jó forrásból értesülünk azonban, hogy az egyetemi tanács mégis meggondolja majd magát és *nem lesz szükség a kilátásba he-lyezett rendszabályokra.* Szükséges tudni ugyanis, hogy az orvosi kar egészen és a böl-esészeti fakultás nagy része nem osztozott mindenben a jogi kar véleményével, sőt egészen eltérő nézetei voltak a kinevezésekről és csak a jogi kar reakciós professzorainak félrevezetése után történhetett az, hogy a tanács elutasító határozata egyhangú volt. Az orvosi és a bölcsészeti kar a közoktatás-ügyi minisztertől és a miniszterelnöktől ka-pott fölvilágosítások után most már ragasz-kodik eredeti állásfoglalásához, ahhoz, hogy az új tanároktól az esküt ki kell venni és így valószínű, hogy az egyetemi tanács szombaton tartandó ülésén eleget fog tenni a kormány rendelkezéseinek.

Meg kell még itt említeni, hogy az egye-temi tanács hasonló esetben nem kötötte föl mindig a kuruc fringját. Emlékeztetünk Reiner professzor kinevezésére, amely szin-tén az egyetem megkérdése nélkül történt. Akkor az egyetemi tanács *kivette Reiner Jánostól az esküt és csak utólag*, egy igen alázatos fölterjesztésben fordult a kormány-hoz, hogy a *jövőben* vegye tekintetbe az egyetem autonómiáját. Miért renitenskedik tehát most? Mert az új szellem bevonulásá-ról van szó?

**